

III. ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НОРМАТИВНАТА ЕСТЕТИКА

След Учредителното събрание на Сдружението, все повече хора започнаха да посещават Дома на писателя, да общуват помежду си, да споделят граждански и творчески проблеми, за участия в различни инициативи, лични преживявания и общи вълнения. Беше време на митинги, на протести, на подписки, на инициативни комитети, на учредяване на формални и неформални организации, на високоградусни емоции от всякакво естество. Всичко това намираше отзвук и в литературните творби на писателите с подчертано гражданска насоченост. Интимната лирика беше оставена на по-заден план. Приятелските кръгове се оформяха според пристрастията, политически и естетически. Стаята на председателя на Сдружението, Иван Троянски, не оставаше без посетители през целия ден. Още от входа се чуваха разпалените разговори през откритата врата. При едно от посещенията ми заварих двама, които се бяха спречкали на прага на председателската стая, единият на влизане, а другият на излизане, наблюдавани с широки усмивки от няколко души в стаята, които ги подканяха да влезат вътре, за да си проведат спора и... да затворят вратата, защото чак на улицата могат да ги чуят. Почти всяка вечер, след работно време, поредните посетители на Дома, заедно с Председателя на Сдружението се преместваха в клуб-ресторанта на писателя, където ставаха същинските, нерегламентирани по време и теми „дискусии“ на чашка, а в късните часове продължаваха по обезлюдените улици на вече сънната Варна, без зачатъци на плурализъм. Това понятие все още се възприемаше не като търпимост към възгледа на другия, или на другите, а като налагане на своя възглед над останалите. Вътрешното разкрепостяване е мъчителен и продължителен процес. Несравнимо по-лесно и бързо е придобиването на гражданска, отколкото на вътрешносубектна свобода. За нейното постигане не са приложими нито „нежната“, нито „кървавата“ революции. Преодоляването на стеритипите е десетилетно, с нисък процент на успеваемост. Авторът на тези редове беше твърде наивен в началото на деветдесетте години (май 1991) с надеждата си авторският му рецитал „Настилката на словото“ – сюжетна поезия и безсюжетна проза – да бъде приет удовлетворително от слушателите. Другостта, въпреки многобройните кръгли маси, конференции, статии, интервюта и други всевъзможни дискусии, включително (или най-вече) в заведението за отход на чашка, все още е визия в здрач. И може би

„разсъмването“ във Варна е едно от най-късните, макар да сме в най-източната част от страната. В духовната сфера вероятно слънцето изгрява от запад. Ето че, без да съм го търсил, се получи метафора, защото художествената практика е показала, че новите тенденции в изкуството, поне досега, са идвали предимно от западноевропейските страни и задокеанския Запад. Но макар и закъсняло, за духовното „разсъмване“ на Варна, приносът на Сдружението на писателите е съществен.

По-горе изразените критични нотки не са към конкретен варненски писател или писатели, а към една общностна нагласа, която опонира не само на естетическите „волности“ (както се изразява общността) на един или няколко творчески личности, но опонира и на духа на Обръщението (Манифеста) към всички писатели, и тези, които обичат литературата, прието на Учредителното събрание. Много от нашите членове не си спомнят текста на Обръщението, а по-късно приетите не са го чели, затова ще цитирам няколко точки от естетическата му платформа:

2. *Онези, които работят в областта на литературата, трябва да се стремят да боравят с думите така, както никой преди това не го е правил в българската (дори и в световната) литература. Като се има предвид богатството на българския език в семантичен и фонетичен аспект, това дава неподозирани и неизчерпаеми възможности за развитие на нови страни от неговата многолика същност.*

3. *Членовете на Сдружението трябва да правят и приветстват всякакви опити да се експериментира, стига тези опити да се осъществяват на основата на вечните естетически и етически принципи. И най-смелите експерименти да бъдат насочени към едно – да събуждат творческото въображение на човека. Нецензурирани думи и изображения, принизяващи духовната същност на човека, трябва да бъдат нежелани гости в произведенията на членовете на Сдружението. Асоциациите, предизвикани от нашите творби, не трябва да бъдат порнографски, нито човеконенавистнически.*

4. *Свободата на експеримента е неограничена. Темите и изразните средства могат да се търсят в трите свята: микро-, макро- и мегакосмоса, както и в трите посоки на времето – минало, настояще и бъдеще. Трите плоскости могат да се преплитат в най-различни вари-*

анти, като целта на търсенията да бъде все по-дълбоко-то проникване в най-съкровената същност на предметите и явленията, стремежът към разгадаване тайните на материята, чрез изучаване на нейните две неделими една от друга съставки – времето и пространството във философския и физическия смисъл на тези две категории.

Колкото до Манифеста, приет и гласуван през 1991 г., дистанцията на времето ни разкрива известна наивност в някои от постановките, родена тъкмо от времето, като например: онези, които работят в областта на литературата, трябва да се стремят да боравят с думите така, както никой преди това не го е правил в българската (дори и в световната) литература..., но за съжаление художествената практика на варненските писатели все още е по-близо до нормативната естетика, отколкото до насърчителните текстове от естетическата платформа на Манифеста, гласуван от първостроителите на Сдружението на писателите - Варна. В този аспект беше и моята констатация за закъснялото разсъмване във варненското духовно пространство. Като пиша, че художествената практика у нас е по-близо до нормативната естетика, нямам предвид идеологическата същност на тази естетика, а нейните естетически принципи – твърд традиционализъм, подозрителност към другостта, „неприяен“ към високата литература и култура изобщо, възприемане на новото като чуждо, не-българско и други изисквания на стерилитно мислене.

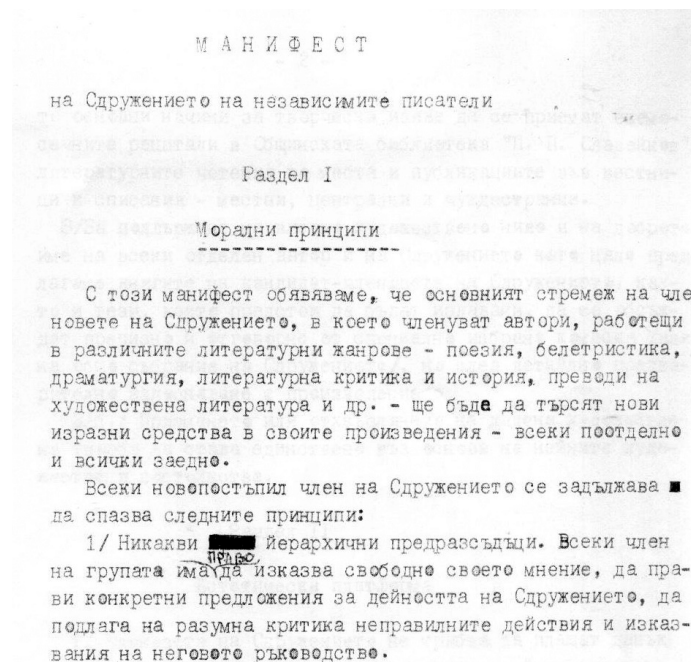
Доиде време (началото на демокрацията) да говорим и за естетическия плурализъм, макар че все още такъв почти не съществува. Наченки на такова духовно явление биха могли да се посочат при по-старателно вглеждане в различните сфери на културния живот у нас, в процесите, които протичат в отделните изкуства. Дори за някои от изкуствата проявите на естетически плурализъм са отдавна забележими – имам предвид изобразителното изкуство. „Отдавна“ е условно казано, отнесено към другите изкуства, каквото е словесното, например, театралното или киноизкуството. Това „отдавна“ включва не повече от 10-12 години, откогато многообразието на стилове и гледни точки стана осезаемо.

В национален мащаб опити за раздвижване в литературата, в театъра, киното имаше и по-отдавна, но главно през шестдесетте години на миналия век, осъдени безапелационно като „троянски кон на буржоазната идеология“. Макар и погрешно водени, с неизяснени позиции от опонентите, споровете за свободния и класическия стих, за интелектуалната и емоционалната поезия, за „котло-

винната“ и „инфалтилната“ проза раздвижиха въздуха в атмосферата на нормативната естетика, но за кратко, без да се оформи течение.

Много малко се е дискутирало и дискутира по тези творчески, най-съществени въпроси на писателската дейност. И все пак, от гледна точка на тази история на Сдружението, е хубаво, че са се повдигали и тези естетически въпроси. Пространството на културните наративи е огромно, особено на фона на световната културна история, така че остава утешението (и за автора на тези редове), от опита за вписване в големия процес на преодоляване на традиционните естетически същности и с надеждата, че някой ден „различното“ естетическо мислене няма да се приема с етикета „не-българско“.

Стигнахме и до изискването за търпимост на възгледите, за което е необходима атмосфера, духовен живот, общи усилия за тяхното поддържане. Все неща, които са крайно дефицитни у нас. Намалжава броят на тези, които поставят бариерите, но все още не могат да се намерят ефикасни средства за постигане на вътрешно-субектна свобода. Трябва по-често да се припомним въжделенията на първостроителите, които завещаха на своите следовници една много демократична и съвременна, както за тогава, така и за в наши дни, естетическа платформа.

Манифест на Сдружение на писателите - Варна

IV. В УСКОРЕН РИТЪМ МИНАХА ДНИТЕ, МЕСЕЦИТЕ, ГОДИНИТЕ...

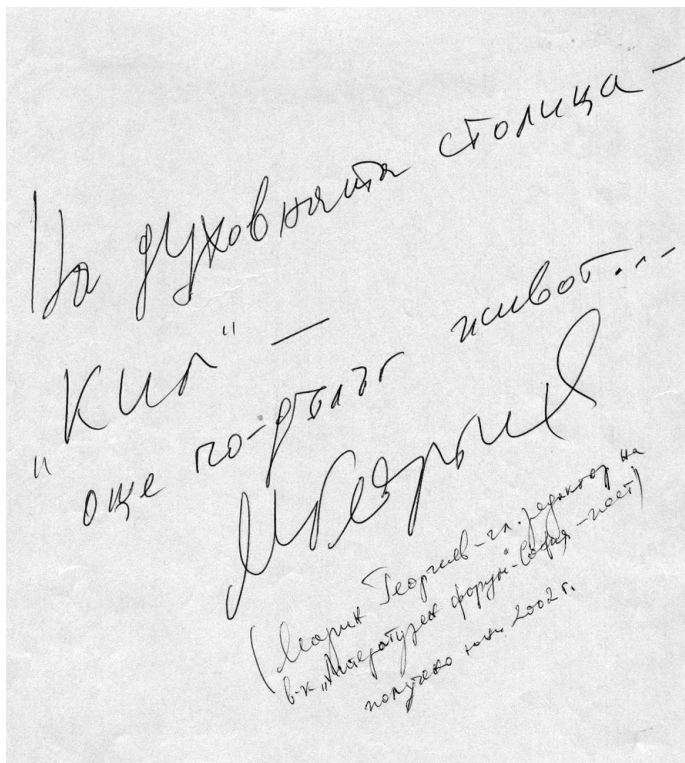
Чувството за пълноценен творчески живот е по-голямо, когато дните, месеците, годините са изпълнени с много и разнообразни събития, инициативи и всякакви прояви. Такива бяха първите години на Сдружението. И следващите, разбира се, но засега проследяваме началния период на израстване и утвърждаване на нашата писателска организация, на очертаване на един ярък профил в духовното пространство на Варна. Не е самохвалба това, защото ще са необходими доста страници, за да отбележим по-значимите прояви, осъществените идеи, постиженията, приносът на отделните творци през годините.

Първото Общо отчетно-изборно събрание, състояло се на 16 декември 1992 г. бе за най-трудния период от двадесетгодишната история на Сдружението, период на оцеляване на новата творческа организация. В този дух беше и информацията на Председателя Иван Троянски, за преодоляването на неизброими препятствия по изясняване на собствеността на Дома на писателя, на настоящото му и бъдещо предназначение, на статута му за ползване и стопанисване, за освобождаването му от дотогавашни наематели, за съдебната регистрация на организацията, за финансовото обезпечаване на различните дейности, за новите договорни отношения с други организации, предимно стопански, а заедно с всичко това да „върви“ и творческата и организационната работа. Най-трудно и мъчително се оказва извоюването на Дома, който да се ползва не само по предназначение, но и с една по-голяма и трайна перспектива, и то точно от нашето Сдружение, а не от други културни формации, каквито претенции е имало от много кандидати.

За началните глътки въздух на оцеляването – стопанско, икономическо и финансово озонирането се дължи най-вече на сключените договори за съвместна дейност с фирмите: „Ампер тест“, „Клуба на дейците на културата“, и „Калма – 77“. Но тъй като и самите фирми тогава не са били финансово много стабилни, поддръжката им за нас е краткотрайна. Но все пак, с тяхна помощ е издаден експерименталният брой на вестник „Литературен глас“ (ЛИТ), обезпечени са насъщни нужди в този следродилен период, за което им бе изказана полагащата се

благодарност. От края на март 1992 г., по Закона за договорите и задълженията, Сдружението сключи договор за гражданско съдружие с фирма ЕТ „Ангелов – Калма -77“, с предмет на дейност: издателска и рекламна дейност, основни и допълнителни туристически услуги на български и чуждестранни граждани със собствени (или наети) основни или оборотни средства. Това е втората животворна глътка въздух, с по-трайно въздействие. Благодарение на този договор е извършен основен ремонт на заведението и още през лятото на същата година то започва да работи, и става средище на голямо оживление. Може би най-голямата инвестиция на съвместното гражданско дружество е основаването на постоянна печатна трибуна, на която също чествахме двадесетгодишнина, утвърдилият се с висок престиж в културния живот на страната **вестник „КИЛ“**. За този изключително важен момент в историята на Сдружението, ето какво пише в доклада си Иван Троянски: *„Вече имахме известни средства и можехме да се заловим за нещо по-трайно и професионално. Марко Илиев още отдавна беше разработил концепция за вестника. Атанас Стоев, Любомир Владков, Веселина Цанкова, Аврам Аврамов, Турхан Расиев помогнаха със съвети, редакцията на „Народно дело“ предложи съдружие за съвместно издание. И работата криво-ляво тръгна. В началото на юли 1992 година излезе първият брой на в. „КИЛ“ (Култура, изкуство, литература). До края на годината излизат шест броя*“. Тук му е мястото да отделя необходимите редове за самия вестник, за същността му, за профила, целите и задачите, които има. За разлика от познатите ни културни издания, тясно специализирани, профилът на в. „КИЛ“ е широкоспектърен в духовната сфера. Той покрива целия културен спектър, като екипът му години наред се е стремил да бъде добре балансиран всеки брой в обявената периодичност.

В типологичната концепция на вестника се отбелязва, че изданието на Сдружението на писателите-Варна е за литература, изкуство, културология и публицистика, което ще се отпечатва в не по-малко от 8 страници, таблоиден формат. Макар в облика му да преобладават литературните теми и творби, вестникът ще отразява

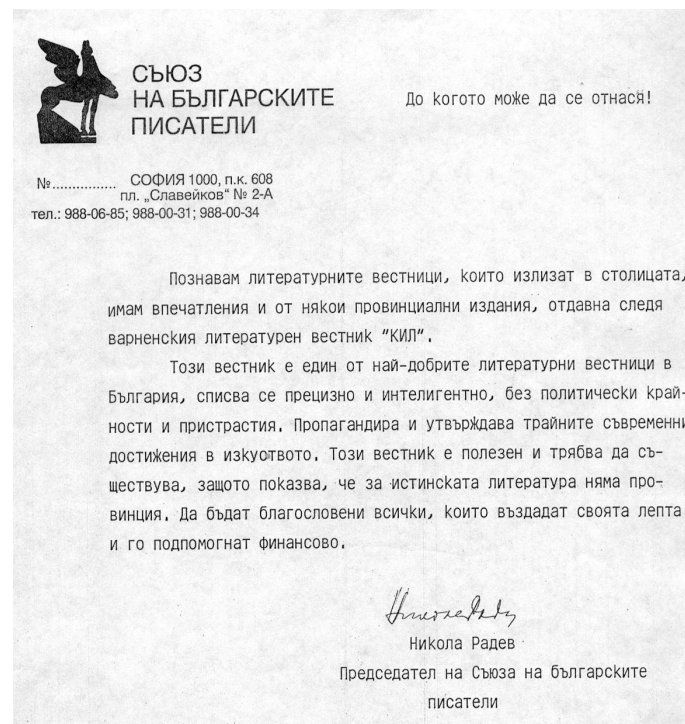
Пожелание от гл. редактор на в. Литературен форум

цялостния културен живот в града и страната, като с отделни публикации ще информира читателите и за най-значителните културни прояви, тенденции и явления в света. На страниците на вестника ще намират място и материали, допълващи духовния облик и живот на обществото – ритуали, етнография, религия, историческа памет. Изданието ще публикува и реклами, свързани с издръжката му, или за огласяване на важни прояви на Сдружението, на други културни институти и творчески личности.

Основната цел на издателите чрез предлагания вестник е да отговори на необходимостта от духовни комуникации за част от обществото, които преди това са сведени до минимум. Освен това, вестникът да допринася и за естетическото възпитание на подрастващите, за всестраниното развитие на младите хора, за обогатяване на ерудицията на всеки свой читател. Необходимостта от общуването на представители на различни гилдии чрез вестника е обусловена от налагащата се тенденция за създаване на синтетично изкуство, на мултимедийни артпродукти,

в които словесният компонент е един от основните. В това отношение вестник „КИЛ” има изпреварваща роля и принос. Това се потвърждава и от последвалите през годините съвместни инициативи с художници, театрали, музикални дейци, научни работници. Представители на други гилдии са приети за членове на Сдружението. В изпълнение на тази благородна цел, вестникът при всяка възможност провокираше общуване между интелектуалци от различни сфери на културния живот, правеше достойние творческите им позиции и търсения, спомагаше за техните изяви. Така спечелихме приятели в цялата страна и от други страни, участвали в международните форуми „Варненско лято”.

При осъществяването на поставените цели, редакторите на изданието винаги са се стремили да бъдат максимално обективни, да отделят място на различни мнения, включително и противоположни, стига да не накърняват достойнството на опонента, да не клеветят Сдружението на писателите и неговия вестник, да не проповядват насилие. За постигане на по-горе изложеното, стремежът

Поздравително писмо от Председателя на СБП Никола Радев до в. КИЛ

на редакционния колектив е да се придържа към естествения плурализъм в отношенията си към авторите и списването на вестника, да не допуска налагане на „едноцветен“ художествен мироглед.

На отчетно-изборното събрание на Сдружението от **16 декември 1992 година** освен ръководство, беше избран и първият главен редактор на в. „КИЛ“, д-р Марко Илиев. Първите шест броя на вестника, излезли през 1992 г., са издадени от редакционна група, водена от Иван Троянски. С благословията на съиздателите от в. „Народно дело“, още от първите месеци на 1993 г. периодичността на вестника стана двуседмична.

Ще се върна на отчетения период **1990 – 1992 години**, за да отбележа, че, наред с многото извършена работа по стопанските, юридическите и финансовите проблеми на Сдружението, е вървяла и творческата дейност. В топли и студени дни, понякога на свещи, както е отбелязано в информацията, в Дома на писателя, през всички сезони на изминалите години са провеждани срещи, рецитали, премиери, разговори, творчески вечери. Организиран са премиери на книги и в книжарници, и на други места. Всяка година Денят на поезията е отбелязван с празнична тържественост, звучали са най-новите лирични творби на поетите. Правени са рецитали за Първи април, за 24 май, през Седмицата на морето и други празници. Авторски рецитали изнесоха Атанас Стоев, Михо Стойчев, Марко Илиев. Освен това, съвместно с други културни институции са организирани премиери на книгите на Пенка Владимирова, Атанас Мочуров, Катя Бакърджиева, Кирил Георгиев, Атанас Стоев (2 книги), Иван Овчаров. Заедно с Окръжна библиотека „Пенчо Славейков“ Сдружението участва в честването на 130-годишнината от рождението на Рабиндранат Тагор. Няколко пъти председателят и членове на ръководството участваха в разговори и дискусии по радио Варна, в които популяризираха писателската дейност и защитаваха нашите интереси.

Отчетно-изборното събрание на Сдружението на писателите – Варна, от 16 декември 1992 г. завърши с избор на ново ръководство, в което влязоха: Иван Троянски, Атанас Стоев, Веселина Цанкова, Марко Илиев и Любомир Владков. За председател бе утвърден Иван Троянски, а за главен редактор на в. „КИЛ“ – Марко Илиев.

За новото ръководство и за вестника започна един по-спокоен период. Много от проблемите, свързани със сградата, с регистрацията, с организационното укрепва-

не на Сдружението и финансовото обезпечаване на дейностите бяха решени с по-голяма перспектива или поне за предстоящите няколко години. Съвместната дейност с фирмите „Ангелов-Калма – 77“ и „Дамаск“ тръгна добре. Между другото, предстоящите няколко години бяха най-благоприятните във финансово отношение и може би за цялата двадесетгодишна история на Сдружението. Издателското съдружие с „Народно дело“ бе допълнителен бонус за в. „КИЛ“. От март 1993 година нашият вестник започна да излиза с двуседмична периодичност, а от края на предходната година беше увеличен и формата (50 на 70 см.), който се запази до края на 2005 година, след което отново прие таблоидния формат.

Новият мандат на председателя и ръководството започна още от първите месеци с важни решения, договори и придобивки за писателите от нашето Сдружение. След много усилия и писма с предложения от наша страна, Общинският съвет – Варна гласува учредяване на „Структурно звено на самоиздръжка при Община Варна – „Градски дом на писателя“ в построената за тази цел сграда на ул. Крали Марко“ №11 (общинска собственост). Със същото решение, Общинският съвет възлага на Сдружението на писателите – Варна, респективно на неговия Управителен съвет, да изпълнява функциите на Градски дом на писателя по договор с Община Варна, с който се утвърждава и статута на Дома. По силата на този договор ние вече не сме наематели, а стопани на Дома. Буквално след броени дни последва и нов договор за съвместна дейност между Община Варна и Сдружението, подписан на 1 март 1993 г.

По силата на този договор двете страни обединяват усилията си за развитие на литературно-творческия процес и обогатяване на обществените изяви в областта на литературата.

Сдружението на писателите се задължава да упражнява и стопанисва посочената сграда в съответствие с нейното предназначение, като развива в нея редакционно - издателска, културнопросветна и стопанска дейност с оглед да подпомага, включително и със средства, литературното творчество и да активизира участието на писателите в общокултурния процес в града.

Сдружението на писателите се задължава чрез своето издание „КИЛ“ да отразява проблемите и постиженията на всички видове изкуства, както и на големите национални и международни културни форуми във Варна.

1992 г. Членове на лит. клуб към ДНФ Варна гостуват на СП. На снимката - Иван Манолов, Димитър Ненов, Дима Димитрова, Георги Вълчев, Кирил Георгиев

Сдружението на писателите се задължава да извършва всички текущи и основни ремонти на Дома на писателя.

В същия дух са и останалите клаузи на договора, който е сключен за срок от пет години.

На същата дата – 1 март, между Сдружението на писателите – Варна, и сектор „Култура и духовно развитие“ на Община Варна е подписан протокол за взаимните задължения през 1993 г.

Според този протокол, Сдружението на писателите - Варна, като творческо обединение и в изпълнение на функциите си на Градски дом на писателя, се задължава да организира през 1993 г. следните безплатни прояви:

а) 10 премиери на новоизлезли книги от варненски ав-

тори;

б) 10 литературни понеделника – рецитали на варненски автори;

в) 6 общи рецитала по случай национални празници, Седмицата на морета, откриването на новата учебна година и др.;

г) да оказва творческа помощ на млади автори, да ги свързва с издателства и спонсори;

д) чрез в. „КИЛ“ да отразява редовно проблемите и постиженията на всички видове изкуства, както и на големите национални и международни прояви във Варна.

От подписаните договори, протоколи и решения се разбира, че задълженията на Сдружението в този период са сериозни, но за радост те бяха изпълнени в повече.

В съответствие с подписаните с Общината документи, ръководството на Сдружението взе мерки за актуализиране на договора за съдружие с фирмата, която стопанисва ресторанта в Дома, ЕТ „Маги – 92“. Благодарение на това, от 1 август 1993 г. бяха увеличени постъпленията в нашата сметка. Намалението от 30% при консумация на членове на Сдружението се запази.

Плодотворна бе годината и за увеличение на членския състав на Сдружението. На Общото отчетно събрание през октомври са приети за нови членове: Петромила Атанасова, Катя Бакърджиева, Георги Белчев, Елица Виденова, Ваня Дичева, Емил Иванов, Снежана Иларионова, Ангел Йовчев, Асен Кожухаров, Севда Костова, Иван Манолов, Веселин Маринов, Емил Марков (Мълчев), Димитриос Николаидис, Камен Николов и Мария Стефанова. Възстановено бе членството на писатели от бившето Дружество на СБП: Ангел Ангелов, Драга Дюлгерова, Пламен Енев, Александър Йорданов, Тошо Лижев, Атанас Липчев и Любен Любенов. Освободен бе по негово желание Георги Тодоров Чобанов. Така по численост Сдружението стана най-внушителната творческа организация в града. Благоприятният творчески климат е съпроводен и с разширяващо се взаимодействие с други културни институти, което продължи и през следващите години. Престижът на в. „КИЛ“ нарастваше все повече, говореха за него и го търсеха в цялата страна. Получаваха се писма от различни краища на страната. За беда обаче, нарастналият интерес към „КИЛ“ породил и неблагоприятни последици, амбиция на съдружника ни, ръководството на в. „Народно дело“ да присвои интелектуалната собственост на нашето издание.

Непосредствено след отчетно-изборното събрание на Сдружението от 14 октомври 1994 г., на което бе избрано ръководство в състав: Атанас Стоев – председател и членове Марко Илиев, Людмила Стоянова, Иван Манолов, Турхан Расиев и Любомир Владков, и преизбран за главен редактор Марко Илиев, ръководството на „Народно дело“ взе едностранно решение, без предварително да ни уведоми, вестник „КИЛ“ да премине като притурка на областния вестник в обем от четири страници със седмична периодичност, считано от 1 ноември 1994 г. Поради финансови затруднения в момента и внезапно, неочаквано за нас решение на дотогавашния съиздател, ръководството на Сдружението на писателите нямаше възможност да се противопостави веднага, затова се съ-

гласи на експериментален период, който да бъде обсъден и тогава да се вземе окончателно решение за интегриране или отделяне на в. „КИЛ“ като самостоятелно издание на Сдружението. Седемте седмични броеве на вестника като притурка не удовлетвори нито ръководството на Сдружението, нито читателите на културното издание. От обещааните четири страници на практика само една страница бе отделена за нас, една страница за всичко – стихотворения, белетристика, рецензии, книгопис, хумор, карикатури, преводи, реклами и др. Както гл. редактор Марко Илиев, така и половината от ръководството многократно ходиха да отстояват позицията на Сдружението, дори участваха в изготвянето на проектомакетите на някои от броевете, но след нас всичко се правеше така, както те си го бяха намислили предварително. И в крайна сметка пак една страница оставаше за нас, запълнена с какво да е. Сдружението на писателите не можеше да търпи повече пренебрежителното отношение на богатия към бедния съиздател и взе решение за отделяне на „КИЛ“ като самостоятелно издание. Оставаша само 15 дни до края на годината, а до края на абонаментната кампания – само пет. Издадохме бр. 28 като последен за годината, абонирахме, колкото можахме за по-малко от седмица и трябваше да мислим за финансовото обезпечаване на вестника през 1995 г. Контактна група от няколко души посети дружествата на писателите в Добрич и Шумен, като им предложи „КИЛ“ да стане съвместно регионално издание за култура, изкуство и литература, за да постигне някакво финансово облекчение при „възрването“ на бюджета. Нашата идея бе приета положително от всички членове на другите две дружества. През януари 1995 г. обаче, преди да излезе първият брой на „КИЛ“ за годината, ръководството на шуменското дружество ни информира, че няма да може да осигури техния дял от средствата и се оттегли като съиздател. Добричкото дружество потвърди, че остава като съиздател, с уговорката, че впоследствие ще осигури договорените средства. Ние се надявахме, че ако не веднага, то през годината добричките писатели ще могат да намерят и осигурят обсъждания дял. Но и до края на годината добричкото дружество не можа да осигури нито лев за в. „КИЛ“. Затова добричките писатели бяха предупредени, че през 1996 г. няма да ги пишем като съиздатели. Съответно и авторите им няма да се ползват с предимство пред писателите от други градове. Вестни-

кът ще продължи да публикува автори от цялата страна, като с приоритет ще се ползват само членовете на Сдружението на писателите-Варна.

Междувременно водеха се преговори и се стигна до споразумение с Община Варна на договорна основа за отразяване на Международния музикален фестивал „Варненско лято“ и на всички съпътстващи го фестивали – от Майския хоров конкурс до фолклорния фестивал, включително. Този съвместен договор за четири месеца осигури една глобална сума, благодарение на която вестникът можа да осигури бюджета си за годината при икономичен и разумен разход на средства. Постоянни реклами имаме само от Двореца на културата и спорта и от Фестивалния комплекс. Само една по-значителна сума за реклама получихме от Летище Варна, която се осигури със съдействието на Никола Илиев – член на Сдружението.

Въпреки многото трудности от финансов характер, вестникът излиза редовно през годината в предварително обявената периодичност. В направените отчети за 1995 и 1996 г. е отбелязана висока творческа активност и продукция на членовете на Сдружението. Направени са и посещения на писателските дружества от Шумен, Добрич и Бургас и творчески срещи с писателите от съответните градове. Активна творческа дейност са проявили много наши членове и като редактори в помощ на млади автори. По договора с Общината са отразявани всички мащабни културни прояви във вестника. За 115-тата годишнина от рождението на Йордан Йовков в залата на Дома на писателя се проведе среща-рецитал с поети от Варна, Бургас и Добрич. Заедно с Окръжната библиотека „Пенчо Славейков“ и Драматичен театър „Стоян Бъчваров“, Сдружението участва в честването на 110-годишнината от рождението на Васил Ставрев – учител, преводач, литературен и театрален критик. Гласувана бе и сума от пет хиляди лева за издаване на книгата на Васил Ставрев за Рабиндранат Тагор. Сдружението взе участие и в подготовката на 75-годишния юбилей на Драматичен театър „Стоян Бъчваров“. Вестник „КИЛ“ отрази подобаващо както подготовката, така и честването на този юбилей. В изпълнение на културната програма, отбелязани бяха и 50-годишнините на Атанас Стоев и Веселин Маринов с премиери на книгите им „За какво ти се моля, Господи“ от Ат. Стоев и „Рисунки върху падащи листа“ от В. Маринов. В този период премиери имаха Георги Ходжев, на книгата

си за Аполинер и Юлия Колова – за поетичен сборник. Съвместно с Окръжната библиотека са подготвени и издадени библиографски справки за Васил Ставрев, Атанас Стоев, Иван Бъчваров и Михо Стойчев. Сред многото културни прояви през този отчетен период се откроява и честването на 120-годишнината от Априлското въстание, в чест на която е проведен литературен конкурс, организиран от Сдружението на писателите-Варна и Радио Варна. Присъдени са следните награди: За поезия първа награда не е присъдена. Втора награда е дадена на Димитър Ненов за стихотворението „Оборище“; трета награда получи Михо Стойчев – за стихотворението „Бенковски“, Иван Нанев – за цикъл стихотворения „Палитра“ и Владимир Стоянов – за цикъл стихотворения „Барутна огърлица“. Първа награда за белетристика е присъдена на Мария Овчарова – за разказа „Първо послание към братята българи, дето са в робство“; втора награда – на Красимир Бачков, за разказа „Три риби“; трета награда не се присъжда.

На отчетно-изборното събрание от 20 декември 1996 г. бе избран нов Управителен съвет с председател Атанас Стоев и членове Марко Илиев, Турхан Расиев, Любомир Владков и Веселина Цанкова. В ревизионната комисия влязоха Юлия Колова и Никола Илиев. За главен редактор на в. „КИЛ“ бе преизбран Марко Илиев. За нови членове на Сдружението бяха избрани Борислав Денчев, Георги Ходжев, Димитър Ненов и Маргарит Мерджанов.

В този наситен с лични творчески и обществени изяви период в живота на Сдружението се случи събитие, което огорчи всички членове на писателската организация. В началото на юни 1996 г. в Дома на писателя бе представена авторската антология на Атанас Мочуров с варненски поети („Поети от Варна“). Когато авторите разгърнаха страниците на антологията, останаха смаяни. В първия момент не знаеха как да реагират. Оказа се, че поетичните творби почти на всички, с малки изключения, са драстично преработвани – разменени страфи, съкратени редове или цели четиристишия, пренаписвани, на един от авторите автентично беше останало само заглавието. Имаше сериозно „ремонтирани“ творби и на починали поети, на едни от най-силните пера на варненската художествена словесност. След внезапното стъписване и притихване, избухна взрив от негодувание, защото нито един от поетите не е бил предупреден, не е

1994 г. В СП-Варна. На снимката - Емил Иванов, Марко Илиев, Райна Пенева, Емил Мълчев

поискано съгласието му. Особено гневен, омерзен беше председателят на Сдружението Атанас Стоев, при когото Атанас Мочуров почти всеки ден е ходил да търси съдействие за намиране на спонсори, и в деня преди представянето на антологията е бил при него, без да му каже, че и по неговите стихове сериозно е „поработил“. Не са пощадени нито членове на Съюза на българските писатели, нито други утвърдени имена.

За грубо нарушение на Закона за авторското право, много от поетите настояваха да бъде заведено дело срещу Атанас Мочуров, но в крайна сметка се стигна до едно по-смекчено решение – съставителят на антологията да бъде изключен от Сдружението на писателите-Варна. Освен това бе изпратено писмо, адресирано до предсе-

дателя на СБП, Николай Хайтов, до управителния съвет на СБП, до издателствата „Български писател“-София и „Славена“-Варна, ангажирани по издаването на антологията, до в. „Български писател“ и копие до средствата за масова информация. В писмото се прави подробно описание на скандалния случай и се настоява да се направи порицание на Атанас Мочуров на общо събрание на СБП, двете издателства да претопят тиража на сборника, библиотеките да не го приемат във фондовете си и да не влиза в ничия разпространителска мрежа. Писмото е подписано от Атанас Стоев, Георги Белчев, Светла Павлова, Иван Бъчваров, Венета Манчева, Драга Дюлгерова (без изискването за претопяване на тиража), Михаил Михайловски. Отбелязваме този печален факт, съобразно изис-

Лятото на 1995 г. Среца с писателя Никола Радев

кванията на чл. 20, точка 3 от Устава на Сдружението, в текста на който е отбелязано: „... когато член на Сдружението не изпълнява решенията на Общото събрание или с действията си уронва престижа и доброто име на Сдружението – се прекратява членството му”.

Този период бе белязан и с друг тежък момент от живота на Сдружението на писателите – Варна. Човекът, който положи основите на организацията, който беше не само двигател на случващото се, но и обединителна фигура, приета и призната от всички – писателят Иван Троянски се разболя тежко и трябваше да се оттегли от активна организационна работа. След време той напусна белият божи свят, и неговото място така си остана незаето и неповторено като влияние, признание и авторитет.

По начина, по който се събира и оформя
вестник "Кил" за сега под доказва,
че за истинската културна журнали-
стика и история, за истинската
литература, няма провинция!

проф. д-р Марко Белов, проф. д-р Дойно
Дойнов, Вирод Стаматов, Борис Луканов,
Иван Димков, Георги Борисов, д-р. Калчо
Здрав Котсидаров, Тодоракс кав. д-р. Глав
Димитър Тодоров, Никола Радев, Михаил
Тригоров.

Поздравление от група български интелектуалци към в. КИЛ

V. НОВИ СЪИЗДАТЕЛИ НА ВЕСТНИК „КИЛ”

След приключване на краткосрочния договор с Община Варна за отразяване на международните културни форуми от Майския хоров фестивал до „Златният делфин” в края на 1996 г., Сдружението на писателите – Варна, като основен издател и притежател на интелектуалната собственост, отново изпадна във финансов колапс. Последва тревожната записка на Веселина Цанкова – председател на ревизионната комисия и член на редколегията на вестника, и Марко Илиев – гл. редактор на „КИЛ” до председателя на УС на Сдружението за слабата заинтересованост и бездействието на ръководството по отношение на стопанисването на Дома на писателя, така и по отношение на критичното състояние, в което изпадна вестникът.

В записката се настояваше за много бързи, неотложни действия с личния ангажимент на председателя Атанас Стоев, за незабавното анексиране на занемарените договорни отношения с фирмите за съвместна дейност, за търсене и на други източници за приходи. Имаше ефект от тревожната записка, ръководството се стресна и раздвижи, и заедно с горепосочените представители на вестника успя за кратко време да постигне споразумение за съдружие в издаването на „КИЛ” с Фестивалния и конгресен център и Двореца на културата и спорта-Варна. Съгласно договора, трите страни се задължаваха равноделно да участват във финансирането на изданието, вестникът да отразява по-значителните културни прояви на двата института, без тяхната пряка намеса в списването на вестника, а счетоводните операции да се поемат от съответния отдел на ФКЦ. Сдружението беше облекчено и в това отношение. Задълженията бяха поети още от първия брой на „КИЛ” за 1997 г. Известно подобрение за момента имаше в анексите и с другите фирми. Определението „подобриение за момента” е точно, защото тогава инфлацията галопираше и левът за дни се обезценяваше. Работата с двата културни института вървеше добре, но още през мой Сдружението на писателите изпадна във финансова недостатъчност да осигурява своя дял за издаването на „КИЛ”. Символичните постъпления в Сдружението не стигаха дори за ограничения телефонен лимит. Стигна се до една безизходица, при която или трябваше да развалим съдружието с ФКЦ и Двореца и да спрем изданието, или да предоставим интелектуална-

та собственост на „КИЛ” на другите двама съиздатели. След краткотрайното активиране на ръководството в началото на годината, то отново изпадна в пълна апатия, и най-вече председателят на СП. Нова тревожна записка вече не можеше да има ефект. Наложих се свикването на извънредно Общо събрание, съобразено с изискванията на Устава, за обсъждане на бедственото положение и взимане на решение за благоприятен изход. След драматичен дебат, събранието реши да освободи цялото дотогавашно ръководство и да се избере ново. За председател на новия

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА СДРУЖЕНИЕТО НА
ПИСАТЕЛИТЕ
В А Р Н А

ТРЕВОЖНА ЗАПИСКА

от Веселина Цанкова – председател на ревизионната комисия на Сдружението и член на редколегията на вестник „КИЛ” и Марко Илиев – главен редактор на вестник „КИЛ”

О Т Н О С Н О :

~~Финансово-Интелектуален~~

1. Състоянието на сградата на ул. „Крали Марко” №11,
2. Отношенията ни с наемателката на ресторанта
3. Финансовото положение на вестник „КИЛ”

Господин Председател,

Както Ви е добре известно сградата на ул. „Крали Марко” № 11 е предоставена от Община Варна на Сдружението на писателите Варна, да ~~маже~~ имат писателите от града свои дом, източник на някакви средства, както и да ~~организи~~рат различни културни прояви. Срещу този жест обаче ние сме поели ангажимента да стопанисваме и ~~поддържа~~ме сградата, между впрочем обявена за културен паметник. Но точно това не правим. Не я ~~поддържа~~ме. От години се появи теч, който ~~съсип~~ва сградата. Нужно беше време за да се установи откъде идва, но вече източника на повредата е ясен. Не е ясно защо още се бави ремонта и отстраняването на повредата. От постоянното сълъзене на вода / ~~е~~ дели само сълъзене / входа на тази престижна сграда е заприличал на градоки писоар, увреждат се стени, врати и скоро пораженията ще бъдат трудни и скъпо отстраними. Както ~~е~~ в цял свят, причинителят на повредата извършва цялостния ремонт за своя сметка в случая „Обредни домове” – Варна на които Вие сте директор.. но уви.

Началната страница от Тревожната записка на Веселина Цанкова

УС бе избран Никола Илиев, а за членове Пламен Енев, Марко Илиев, (не е запазена документация за другите членове)

Само след няколко дни новото ръководство успя да актуализира договора за съвместна дейност с наемателя на заведението и някои от стаите на Дома ЕТ „Маги – 92“ при многократно по-изгодни условия за Сдружението. Стана възможно съдружието с другите двама съиздатели и договорът не беше прекратен, а вестникът продължи да излиза в обичайната си периодичност. Това беше от голямо значение, защото точно тогава чествахме петата годишнина от основаването на „КИЛ“. Получавахме поздравления от различни културни институти, творчески организации, медии, почитатели от цялата страна, коле-

ги, а самият празник отбелязахме с великолепен литературно-музикален рецитал, проведен в Кафе-театъра на ФК. Получи се и награда за „КИЛ“ от Мексико. Ето и текстът на изпратеното до редакцията писмо:

„Скъпи господа,

Нашият селекционен комитет чрез проучване, маркетингово изследване и гласуване разреши „МЕЖДУНАРОДНАТА ЗЛАТНА И СРЕБЪРНА НАГРАДА ЗА КАЧЕСТВО“ за вестник „КИЛ“.

Церемонията по награждаването ще се състои на 30 август, при Краун Плаза Хотел в Мексико сити. Членове на водещи фирми в качеството, проектирането и маркетинговите иновации и позициониране ще посетят тази церемония.

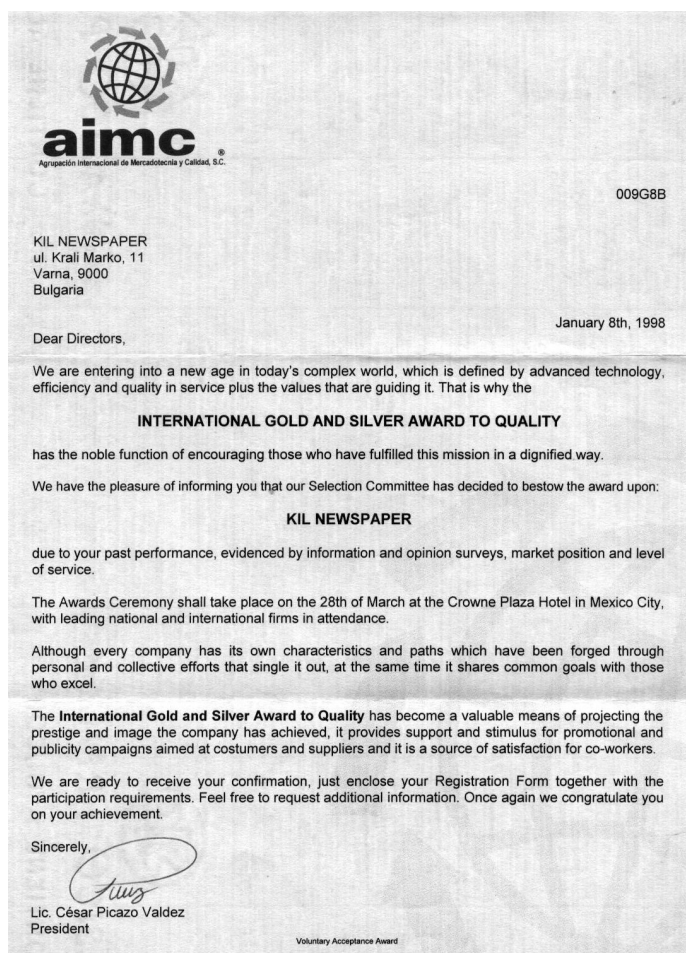
Бидейки водещо издание, означава не само да осъществяваш мисията, да постигнеш визията на съвременните световни изисквания, но да го правиш с качество и ефективност по реда на поддържане на едно постоянно темпо на саморазвитие. За да споделиш това с онзи, който го е сторил, е привилегия и голямо удовлетворение. Реципиентите на наградата знаят, че признанието е за този, който подпомага тяхното старание.

„Международната Златна и Сребърна награда за качество“ дава на вашето издание в добавък един допълнителен инструмент за вашите рекламни и промовън кампании. То също ви снабдява с имидж и престиж за пред вашите клиенти, и мотивация за вашите съдружници по реда на продължаващата работа за успех на вашата компания...”

Лисенсие Фелипе Гонзалес Малдонадо, президент на Международната асоциация за маркетинг и качество, Гуадалахара – Мексико

Заредиха се и други чествания – 120 години от рождението на Елин Пелин, 160 години от рождението на Васил Левски, 65 години от рождението на Андрей Германов, 170 години от рождението на Петко Р. Славейков, а преди това, през април, по случай 110 години от рождението на Димчо Дебелянов в Дома на писателя се състоя голям рецитал, в който участваха със свои стихове варненски поети, а артистите Петя Петкова и Пламен Георгиев – с изпълнение на стихове от Дебелянов. В рамките на провежданата културна програма се състоя в Дома и среща с големия български поет-сатирик и кинодраматург Константин Павлов, представен от актьора Борис Луканов.

По случай 120-годишнината от Освобождението на България, Сдружението на писателите - Варна, вестник

Диплом за награждаването на в. КИЛ със Златна и Сребърна награда за качество от 8.01.1998 г.

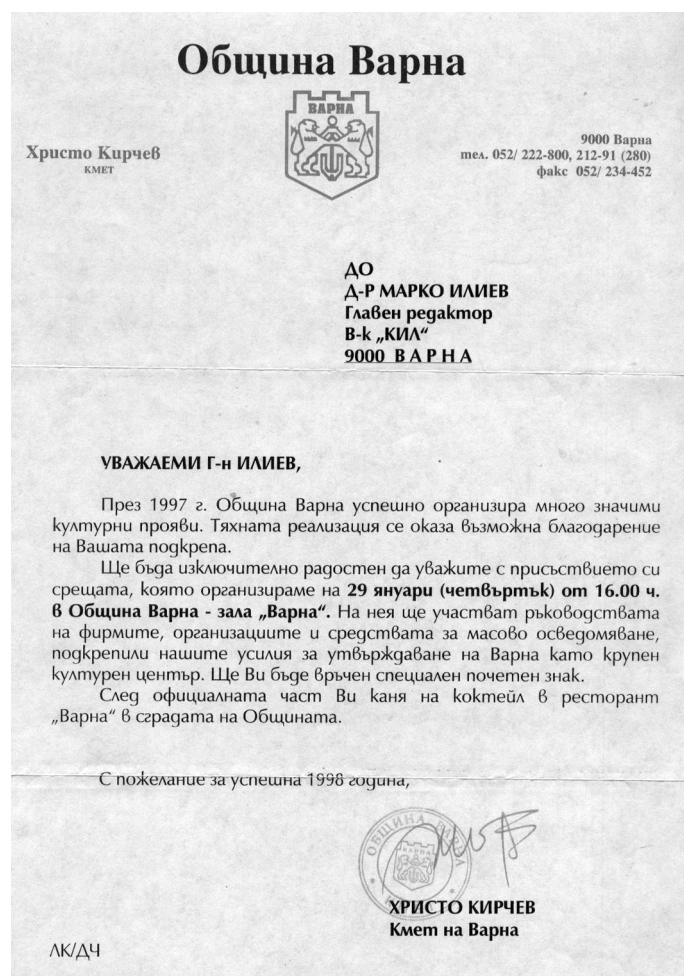
„Народно дело” и Община Варна – направление „Култура” обявиха литературен конкурс „Свобода” с награди за стихотворение и разказ (I, II, III), както и по една специална награда от вестник „Народно дело” за стихотворение и за разказ. Резултатите от конкурса бяха обявени на голямото литературно четене в навечерието на 3 март 1998 година. Година преди това бяхме организирали и проведяхме литературен конкурс за белетристика и поезия съвместно с радио Атлантик. Тогава имаше и такова радио, и те осигуриха наградния фонд за начинанието. Това имаше голям ефект, в резултат на което получавахме творби дори от далечен Благоевград.

Наситен с прояви и събития бе културният календар на Сдружението и през 1998 г., но в отчетния доклад на председателя Никола Илиев за периода 1997-1999 години акцентът беше поставен върху честването на 120-годишнината от освобождението на Варна от турско владичество и възстановяването на Театъра на поезията, с първото участие на френския поет Пол Гравийон, член на Лионската академия на науките, литературата и изкуствата. През този период е и вторият спектакъл на Театъра – представянето на варненеца Иван Бориславов – поет, есеист, преводач на поезия и изследовател на модерната западна литература и живопис. Изданията на Театъра на поезията бяха осъществени със съдействието на Община Варна. Те се състояха на тавана в Градската художествена галерия, в артистичното пространство населено с много картини. Благодарение на фирма „Беллора” имаше много живи скулптури, украсени с романтичните шапки на фирмата. Разшири се сътрудничеството и с други културни институти. Организирана бе кръгла маса за Българската национална доктрина с участието на Научния център за българска национална стратегия, проведена в Дома на писателя, където свои становища изразиха проф. д-р Григор Велев, проф. д-р Георги Марков, проф. д-р Георги Бакалов, доц. Емил Александров, д-р Марко Илиев, н.с. Иван Иванов, доц. Кантарджиев и др.

Значително събитие бе честването на 65-тата годишнина от учредяването на Съюза на писателите от провинцията, организирано от Сдружението на писателите – Варна, Държавен архив – Варна и Окръжна библиотека „П. П. Славейков” – Варна. На тържеството, илюстрирано с много снимки и документален материал, участва и писателят Георги Величков от София с вълнуващо слово.

Другите две събития в живота на Сдружението бяха свързани с вестник „КИЛ”. С решение на Общинския съ-

вет през май 1998 година вестник „КИЛ” бе удостоен с „Награда Варна” за високи творчески постижения. Много висока оценка получи изданието и на националното обсъждане в София през юни, същата година, организирано от Сдружението на българските писатели. В обсъждането участваха представители и на другите писателски съюзи, художници, театрални дейци, научни работници, гости от други градове на страната. Единствената препоръка беше да се разшири разпространението на вестника, за да стига до повече читатели. Изказано бе мнение, че много неизвестни дотогава имена на талантиливи творци (не само от Варна) са изявени и утвърдени чрез „КИЛ”, а впоследствие приети в националните писателски съюзи.

Покана от Кмета на Община Варна за среща на 29.01.1998 г., на която в. КИЛ е награден